

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
22 oktober 2026
Ons kenmerk
Cft 202600106
Pagina
1/5

Uw kenmerk

Bijlagen
2

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies bij de vierde ontwerpbegrotingswijziging 2026

Geachte heer Soliano,

Op 8 oktober 2026 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de vierde ontwerpbegrotingswijziging (OBW) van 2026 van het openbaar lichaam Bonaire (OLB). Hierbij ontvangt u het advies van het Cft bij de vierde OBW 2026. In bijlage 1 vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing.¹

Oordeel

Het Cft oordeelt dat het bestuurscollege in strijd met de Wet FinBES heeft gehandeld door te starten met de uitvoering van nieuw beleid, zonder dat de benodigde middelen met een begrotingswijziging zijn goedgekeurd. De breed aangekondigde energiesubsidie is een toezegging waarop het bestuurscollege en de eilandsraad moeilijk kunnen terugkomen zonder financiële consequenties voor het OLB. De gekozen handelswijze getuigt dan ook niet van behoorlijk financieel bestuur.

De dekking voor de energiesubsidie bestaat uit een herbestemming van verschillende bestemmingsreserves en herallocatie van bepaalde lasten vanwege verwachte onderuitputting. Niettemin heeft de energiesubsidie impact op de meerjarige liquiditeitspositie en beperkt deze het doen van toegezegde investeringen en uitgaven in de ontwerpbegroting 2027.

Vervolg

- Het Cft adviseert het bestuurscollege om:
 - Bij de vierde OBW 2026 de gevolgen van de energiesubsidie voor de meerjarige liquiditeitspositie inzichtelijk te maken. Neem hierin de aanbevelingen van het Cft bij de ontwerpbegroting 2027 mee.

- Expliciet te maken dat de energiesubsidie geen open-eindesubsidieregeling betreft. Duidelijk moet zijn dat het exacte bedrag afhangt van het verbruik en is gemaximeerd op USD 6 miljoen.

Toelichting

Met de vierde begrotingswijziging 2026 stelt het OLB USD 6,0 miljoen beschikbaar voor een tijdelijke energiesubsidie aan het Water- en Energiebedrijf Bonaire (WEB) over de periode september tot en met december 2026. De subsidie verlaagt de variabele elektriciteitsstarieven, nadat die per 1 juli 2026 met circa 30% zijn gestegen.

Het Cft heeft begrip voor de behoefte van het bestuurscollege om de pijn van de sterk gestegen energieprijzen voor burgers te verzachten. Tegelijkertijd benadrukt het Cft dat dit neigt naar inkomensbeleid, hetgeen is voorbehouden aan de Rijksoverheid. Bovendien blijft een zorgvuldige toets op dergelijk beleid noodzakelijk, waarbij ook naar de langere termijn impact dient te worden gekeken. Een rechtmatige en houdbare inzet van middelen beschermt burgers ook in de toekomst.

Strijdigheid met de Wet FinBES

Volgens de Wet FinBES mag het OLB alleen verplichtingen aangaan die zijn voorzien in een goedgekeurde begroting of begrotingswijziging. Voor het aangaan van verplichtingen die daarin niet zijn voorzien dient het bestuurscollege het Cft om goedkeuring te vragen.² In geval van dringende spoed kan de eilandsraad, bij hoofdelijke stemming, besluiten dat een verplichting al vóór goedkeuring van de begroting(swijziging) mag worden aangegaan. Dat besluit wordt door tussenkomst van het Cft aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezonden. Een motie kwalificeert niet als een dergelijk besluit.³

Het bestuurscollege was sinds 1 juli 2026 bekend met de verhoogde tarieven. Op 21 juli verzocht de eilandsraad per motie om maatregelen te onderzoeken die de financiële gevolgen voor de bevolking kunnen beperken. Op 1 september riep de eilandsraad het bestuurscollege per motie op om dekking te zoeken voor de USD 6 miljoen.⁴ Het bestuurscollege heeft er vervolgens voor gekozen de maatregelen zonder voorbehoud aan te kondigen en WEB opdracht te geven deze uit te voeren, voordat de benodigde middelen in de begroting waren vrijgemaakt. Daarmee is naar het oordeel van het Cft feitelijk een verplichting ontstaan. Dat de uitgaven aan de energiesubsidie pas worden gedaan na vaststelling en goedkeuring van de begrotingswijziging, doet daar niet aan af. Ook is geen contact opgenomen met het Cft om de mogelijkheden voor versnelde besluitvorming te bespreken. Het Cft keurt deze handelingswijze af en wijst erop dat kennis van en handelen volgens de Wet FinBES essentieel zijn voor goed financieel beheer en een sterke financiële organisatie.

Beschikbare liquide middelen

Uit de ontwerpbegroting (OB) 2027 volgt dat Bonaire per 1 januari 2027 USD 8,3 miljoen vrij beschikbare liquide middelen heeft. Het Cft lichtte in zijn advies bij de OB 2027 toe dat het niet (volledig) opnemen van beoogde investeringen en van de liquiditeitssteun aan Selibon een te positief beeld geeft van de liquiditeitspositie.⁵ Een

tekort aan liquide middelen zal ten koste gaan van noodzakelijke investeringen in de toekomst.

De energiesubsidie wordt gedekt door de inzet van bestemmingsreserves en een herallocatie van andere budgetten. Uit aanvullende informatie begrijpt het Cft dat er zonder de energiesubsidie sprake zou zijn geweest van onderbesteding op de begroting 2026. Die onderbesteding zou hebben geleid tot een positief resultaat en daarmee tot meer beschikbare liquide middelen. Het Cft verzoekt het bestuurscollege dan ook met klem om de gevolgen van de energiesubsidie voor de meerjarige liquiditeitspositie, in samenhang met de beoogde investeringen in de OB 2027, inzichtelijk te maken.

Subsidieregeling

Volgens de vierde OBW 2026 krijgt de subsidie vorm door een tijdelijke verlaging van het variabele elektriciteitsstarief voor afnemers. De benodigde middelen zijn daarmee afhankelijk van het werkelijke verbruik en kunnen hoger of lager uitvallen dan de begrote USD 6 miljoen. Het Cft adviseert om in de subsidieafspraken met WEB, en daarmee in de begroting, helder vast te leggen of de subsidie is gemaximeerd op USD 6 miljoen en wie een eventuele overschrijding draagt. Omdat WEB een overheidsdeelneming is, kan een overschrijding ook bij WEB uiteindelijk gevolgen hebben voor de financiën van het OLB. Het Cft adviseert daarnaast vast te leggen wat er bij de afrekening gebeurt met een eventueel restant als het verbruik lager uitvalt.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Hans Hoogervorst

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Tabel 1 geeft de mutaties van de vierde OBW 2026. De tabel is zoals gebruikelijk opgesteld aan de hand van de indeling in economische categorieën.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (inclusief verplichtingen; in miljoenen USD) ⁶

	VB 2026	3e VBW 2026	Mutaties 4e OBW 2026	4e OBW 2026
BATEN (incl. BU)				
Huren en pachten	0,2	0,2	-	0,2
Overige goederen en diensten	1,8	1,9	-	1,9
Belastingopbrengsten	38,2	43,2	-	43,2
Overdrachten	76	133,8	-	133,8
Reserveringen	4,2	46,9	3,4	50,3
Totale baten	120,4	225,9	3,4	229,3
<u>LASTEN (incl. BU)</u>				
Overige goederen en diensten	51,7	129,4	-6,0	123,4
Salarissen + pers. van derden	34,5	38,0	-	38,0
Overige inkomensoverdrachten	18,8	23,3	6,0	29,3
Energie	1,9	1,9	-	1,9
Duurzame zaken	7,7	13,7	-	13,7
Reserveringen	0,3	13,0	3,4	16,4
Kapitaallasten	5,3	6,4	-	6,4
Niet in te delen lasten	0,3	0,3	-	0,3
Totale lasten	120,4	225,9	3,4	229,3
RESULTAAT	0	0,0	-	0,0

Bron: Vierde OBW 2026 Bonaire.

Mutaties

Per saldo verschuift USD 6,0 miljoen van goederen en diensten naar inkomensoverdrachten (subsidies). De dekking van de USD 6 miljoen voor de energiesubsidie komt voor USD 2,6 miljoen uit budgetten in de exploitatie die in 2026 niet nodig zijn, waaronder USD 1,1 miljoen voor Volkshuisvesting Infrastructuur/FCB en USD 0,35 miljoen van de eilandsraad. De overige USD 3,4 miljoen komt uit diverse bestemmingsreserves, waarvan USD 1,5 miljoen voor de bijdrage aan de exploitatie van de RWZI en USD 0,6 miljoen voor Bestuurlijke Vernieuwing 2024. Dit geld wordt herbestemd voor het zogenoemde 'Fonds voor de energiesubsidie' maar wordt feitelijk gereserveerd in de bestemmingsreserves 'Budgetoverhevelingen'. Doordat een mutatie van de bestemmingsreserves via het resultaat moet verlopen, wordt de begroting met USD 3,4 miljoen verhoogd, al is de wijziging saldoneutraal.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Op basis van artikel 21 van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) reageert het Cft op de vierde OBW 2026. Het toetsingskader voor beoordeling van de OBW wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria.

² Artikel 24, eerste lid, Wet FinBES en artikel 2, onderdeel d van het Mandaatbesluit Cft BES.

³ Als de staatssecretaris het besluit van de Eilandsraad niet goedkeurt, zijn Eilandsraadsleden die voor hebben gestemd hoofdelijk aansprakelijk, zie artikelen 25 en 26 Wet FinBES.

⁴ Dit volgt uit de vierde ontwerpbegrotingswijziging 2026.

⁵ Brief Cft, d.d. 12 oktober, Advies bij de ontwerpbegroting 2027, met kenmerk Cft 202600105.

⁶ In deze tabel is sprake van afronding. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.